

„СОЦИАЛИСТЪ“

излиза въ Вторникъ и Петъкъ

Редакцията и Администрацията се намиратъ въ СОФИЯ.

Неплатени писма не се приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

СОЦИАЛИСТЪ

Бургазъ, Б. Бояджиевъ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

Абонаментътъ се прѣдплаща

За год. лева 10 —
 „ 6 м. „ 5 —
 „ 3 м. „ 2 50

За въ странство лева 14

Единъ брой 10 ст.

За обявления се плаща по 15 ст. на редъ на 4 стран.

LE SOCIALISTE

Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Rédaction
„SOCIALISTE“
Sophia.

DER SOZIALIST

Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

Наскоро истича първата половина година на в. Социалистъ. Понеже редовното излизане на вѣстника зависи отъ предплащането на абонаментитъ, ний молимъ ония отъ г. г. абонатитъ ни, които желаятъ да бждатъ такива и презъ втората половина годишнина на в. Социалистъ, да внесатъ предплатата си о време, за да продължаватъ да ги считаме за абонати.

ОТЪ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

Русофилството и помирието въ Русия.

Внимавайте! Не теглете страната въ пжтя, на който крайната точка сж разочарованията и сътресенията, защото прѣстѣплението което вършите прѣдъ дѣлото на народа е тъй гибелно, както тиранията на осемгодишния кървавъ режимъ. Вий забравяте историята, забравяте цѣлото минало, като се мѣтите да си създавате популарностъ въ страната или, когато вѣрни на „гостоприемството“, което руското правителство и руската хазна ви направи, се обръщате въ лични агенти на държавата, която преследва политическия си интереси. И вий сте длъжни да ѝ бждете агенти, защото имате толкова ангажменти къмъ нея. . .

Но когато общественния животъ исправя въпроси, които се осмѣляватъ да наричатъ „въпроси на въпроситъ“, когато претендирате да ръководите сѣдбинитъ на цѣлъ народъ и да защищавате неговитъ интереси, тогава и. общественния длъгъ, и народнитъ интереси ви налагатъ други обязанности: не да бждете проводници на чуждитъ домогвания и на тѣхнитъ политически интереси, но смѣло и рѣшително да защитите бждещето на общото развитие на страната. За жалостъ, вий сте неспособни, некадърни за таквазъ велика задача въ народния животъ!

Такъвъ е въпроса за помирието ни съ Русия.

Прѣди всичко, за русофилскитъ партии — едни отъ които напушчатъ старото си знаме и ставатъ ренегати на политическия си идеали, а други — поклонници на царското влияние, на което основитъ сж турени върху деспотизма и тиранията, — е срамъ, че не можиха да дадатъ едно историческо потвърждение на своитъ искания по въпроса за нашата външна политика. Въ тѣхнитъ вѣстници и агитации чуваме само водни фрази за помирието ни съ Русия, само глупаво бѣбрияне, но ни веднажъ — една критика, отъ която логически да слѣдва неговата необходимостъ. Намѣсто да докажатъ свободата на народа съ тържеството на руското влияние, тѣ смисатъ два различни факта, които взаимно си противорѣчатъ: тѣ смисатъ *дѣйствителнитъ условия*, подъ влиянието на които може да окрѣпне конституционализма съ *командитъ* на чуждитъ консули, които се стрѣматъ да го приспособятъ къмъ държавнитъ си и политически интереси. Ето тѣхната логика, ето тѣхната аргументация.

Неспособни да направятъ най-простото заключение отъ опита и историята, тѣ виждатъ едното въ другото, като се принуждаватъ да търсятъ свободата въ влиянието на деспотизма и деспотизма въ свободата. За тѣхъ е важна само „прямолінейната“ политика, политиката на авантюритъ, на политическия грѣмове, на дворцовитъ революции, на външнитъ вмѣшателства и на вътрѣшния гнетъ чрѣзъ войска и развратъ. Нѣйни дѣца бѣха не господството на народа и силата на демокрацията, но 6 Септемврий и 9 Августъ, кървавия режимъ на Стамболова—Радославова, съ една дума, историята на послѣднитъ десетъ години.

Но русофилитъ, както бѣха длъжни да докажатъ необходимостта отъ помирието ни съ Русия съ помощта на живота и минжлото, така сжщо, тѣ бѣха длъжни да докажатъ и възможността на туй помирение въ хармония съ политическия ни интереси, и въ съгласие съ нашата вътрѣшна и външна независимостъ, безъ да противорѣчи то на народния суверенитетъ и на върховното републиканско начало. Нищо подобно. Отъ „ветеранитъ“ на „руската мисия“ въ България — Цанковъ, Каравеловъ и пр. — ний чухме не желѣзна логика, но лежки декламации, които произвеждатъ на душата само смѣхъ и съжаление.

Подновяването на нормални отношения съ Русия за бѣл. държава се диктува отъ сжщитъ интереси, които интереси ѝ налагатъ приятелски връски и съ другитъ държави. Но това е и послѣдната граница, до която могатъ да стигнатъ нашитъ желания въ това направление. Задъ тѣхъ вече стои капитулацията и измѣната, вслѣдствие на което всички, които прѣкрачатъ тая граница, сж осѣдени да бждатъ измѣници и врагове на свободата и на свободнитъ политически учреждения въ народа.

Обаче и това подновяване на отношенията ще остане само илюзия, и то една горчива илюзия! Руското правителство има политически и династически интереси и тѣ сж, които опрѣдѣлятъ външната му политика. Съобразно съ нея то ще направлява вътрѣшния животъ на народитъ, въ който господствува неговото влияние, слѣдователно, рано или късно, то е принудено да дойде въ стѣлкновение съ тѣхната държавна наредба, като се помжчи да я приспособи къмъ своитъ интереси, и тогасъ: край на свободата, гдѣто това влияние царува. Какви ще бждатъ резултатитъ? Борба противъ него, може би и безплодни сътресения, хвърляне въ обятията на противни влияния, щомъ отсъствува таквазъ общественна сила, която може да държи въ равновѣсие политическия животъ на страната, съ една дума, повторения на дати и събития, неизбѣжнитъ послѣдствия на които сж: страшното усиление на милитаризма и на правителственната централизация, и разложение на политическия учрѣждения и на народната масса. Това ли е желанието на русофилитъ? Но отъ тая минута на тъй тѣ прѣдставятъ да бждатъ русофили, прѣ-

връщатъ се въ орждия и агенти на чужди интереси и ставатъ опасни врагове на народната автономия, таквись, каквито бѣха Стамболовъ и Радославовъ, първия въ течение на цѣли осемъ години, а втория — въ мѣхнитъ врѣмена на сопаджилъка.

Като необходимо условие за помирието, Русия поставя преизбирането на княза, а по послѣ, ако това срѣдство не помогне, тя иска и неговата абдикация. Таквись сж наивнитъ увѣрения на още по наивнитъ русофили. Но кой ще ни докаже, че тѣзи условия не сж прости маневри, които прѣследватъ една цѣлъ и че тѣ не сж „заигравания“ задъ които се криятъ извѣстни тенденции? Сетнѣ, кой ще ни гарантира, че предложенията и исканията на руското правителство ще се спрѣтъ до тука и че тѣ нѣма да усложнятъ още повече вътрѣшното ни и международно положение? При такива условия помирието ще бжде само промѣнение на фронта, безъ да внесе съществено измѣнение въ нашата политика, безъ да може да я постави на твърда и непоколебима почва. Наистина, днешното ни положение е твърдѣ шатко, то не е утвърдено и консолидирано; но то не е консолидирано не за туй, защото днесъ преобладава западното влияние вмѣсто руското, но защото въ самата страна отсъствува оная общественна сила, която да държи въ респектъ короната и да направлява развитието на общественния животъ къмъ по широка и по-здрава демократическа наредба. До когато тая общественна сила неизрастне въ политическия отношения на страната, до тогасъ положението ще бжде слабо и не трайно, и винаги авантюритъ ще ни застрашаватъ съ своитъ опасни послѣдствия. Прѣдставителитъ на тѣзи авантюри се явяватъ, днесъ, отъ една страна русофобитъ, които тласкатъ страната подъ влиянието на Австрия, а отъ друга страна — русофилитъ, които я влечатъ въ противния пжтъ. И едни, и другитъ търсятъ своята сила отвънъ; и едни и другитъ захвърлятъ политическото възпитание на маситъ, и едни, и другитъ сж врагове на автономията и демокрацията на народа.

Само оная партия е носителка на свободата и народоуправлението, която черпи своята сила въ общественния животъ и само оная партия може да има историческо бждеще, която се стрѣми да усили *народното влияние* въ политическото развитие на обществото. Тая партия не е нито партията на днешнитъ русофоби, нито партията на русофилитъ — тя е партията на социалната демокрация.

Y. Z.

СТАЧКА ВЪ РУССЕ.

Получихме една телеграма отъ Русе, че въ печатницата на „Алкалай“ работникътъ Албертъ Крайцеръ билъ испѣденъ безъ никакви оправдателни причини. Работникитъ отъ сжща печат., докачени отъ тая погжпка на господарьтъ, солидарно напустнали работата.

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА.

— Според единъ отчетъ, пратенъ до централний комитетъ отъ Свищовската социал-демократическа група, свищовскитѣ ни другари сѣ развивали една енергична дѣятелностъ за разпространението на социал-демократическитѣ идеи. Самата група се състои отъ 25 души: свикватъ се събрания отъ агитаторско значение, даватъ се литературни вечеринки и др. Не отдавна групата е изгубила единъ отъ най-добритѣ си организатори въ лицето на покойния ни другаръ Георги Манасовъ. Комитетътъ на групата държи редовни смѣтки за расходитѣ и приходитѣ си, една частъ отъ които отиватъ за соц.-демократическитѣ издания. Свищовскитѣ ни другари сѣ тоя отчетъ даватъ единъ добър примѣръ на организация и пропаганда въ полза на работническото дѣло.

— Учителското движение. Получихме още двѣ възвания за сдружаване на учителитѣ. Едното е отъ търновското окръжно уч. др. „Съгласие“, кани учителитѣ да се сдружатъ въ единъ общъ учителски съюзъ, другото отъ ловченскитѣ учители къмъ другаритѣ имъ отъ околнята, за свикване общо окол. събрание на 12 т. м., гдѣто да се обмисли съставянето на окол. дружество. И двѣтѣ възвания сѣ гласъ, който излиза отъ съзнанието на нар. учители, че безъ сдружаване за тѣхъ нѣма спасение. Това е сжщия онзи войнственъ гласъ, отъ който се плашатъ продажнитѣ вѣстникари. Това сѣ рѣчки, които се сливатъ въ общия потокъ: този потокъ ще извоюва на учителитѣ онова положение, което имъ се пада. Нека се изразимъ сѣ думитѣ на единъ фр. социалистъ къмъ работницитѣ: несдружения учителъ е троха; членъ на една мощна по солидарностъ и численностъ федерация, той е сила въ обществото.

— Селскитѣ крадци отъ първа голѣмина, биватъ много често самитѣ кметове. Напр. бай Петръ Ив. Поповъ бивший кметъ въ с. Съново, Разградско, е турилъ въ джеба си 2447 лева и 30 ст. общински пари. Комиссията, която била назначена да издирва неговитѣ дѣла, намѣрила една голѣма бъркотия въ смѣткитѣ му, отъ което се вижда, че сѣ злоупотрѣбени много повече пари. За 93 год. когато така нарѣченитѣ „каналъ парасъ“ се събирали отъ общ. управление, не сѣ отбѣлзани никакви сумми по прихода; бай Петръ, при това, като кметъ, е поддържалъ една керемедчийница, купилъ си дѣракъ за вѣлна и др. т., безъ да е ималъ нѣкакви приходи вънъ отъ 600—800 л. годишната си заплата, която едва ли му е стигала за „гуляи“. По това всичко е било въ блаженното Стамболово врѣме, когато е кметувалъ близо 7 години. Въ селото рѣдко се намира човѣкъ да не е битъ, заплашванъ сѣ бой, или не оскърбенъ отъ него.

Този сжщия кметъ е първия гонителъ на социалиститѣ въ селото. Да имъ сѣ честити на консерваторитѣ и на либералитѣ такива противници на социализма.

— Излъзла е отъ печатъ „Наемний трудъ и капиталътъ“ отъ Карлъ Марксъ. Превелъ отъ руски Данъ.

Мусина, печатница „Селенинъ“.

— Пограничната страна, както е извѣстно отъ нова година се замѣсти отъ войницитѣ. Споредъ свѣдѣнията ни, положението на войницитѣ, които изпълняватъ тая длѣжностъ въ Харман-

лийска околия, било съвсѣмъ неосносно. Трѣбва да имъ се отпуснатъ разни принадлежности за спане и др., обаче тѣ имали само по единъ шинелъ на гърба си. Всѣкой може да си представи какви мъжки сѣ прекарвали и прѣкарватъ тия нещастници, изложени на най-големѣ студове. Види се, защитата на „отечеството“ изисква да мрѣтъ отъ студъ синоветѣ му, когато г. Рачо Петровъ военний министръ, ходи по расходка въ Виена и взима по 300 лева на день.

— Не стига, че Дръновскитѣ граждани сѣ крѣвно оскърбени отъ властующитѣ кърджалии на 5 мартъ, но трѣбвало да се оскърбятъ и отъ падналитѣ кърджалии, олицетворителитѣ на развратъ и разбойничество — стамболовиститѣ. Стамболовъ билъ акламиранъ отъ Дръновскитѣ граждани. Така пише неговия вѣстникъ „Свобода“. Социалиститѣ, които още въ негово врѣме сѣ имали болшинство въ Дръново и които сѣ борили отчаяно противъ тиранията му, днесъ биле го поздравлявали и викали „да живѣе Стамболовъ!“ Намѣрилъ се въ Дръново единъ обожател на стамболовската тирания, който поздравлява Стамболова по случай на полицейскитѣ избори въ Дръново и *Свобода* искава отъ това позорно поздравление, че то е гласъ отъ раскаяние на дръновци къмъ бившия джелатъ.

Не поздравления, а бѣсилка за Стамболова, който и днесъ е свободенъ, благодарение на сжщата оная поддръжка отъ високостоящи съучастници и отъ чуждестранни агенти, сѣ които той бѣснуваше въ врѣме на властуванието си. Стамболовъ оскърбява дръновци, както оскърбява всѣкога народа, защото днесъ той води опозиция сѣ всичкитѣ нечестни средства, сѣ които си служеше когато бѣше и на властъ.

Работницитѣ по строящитѣ се ж. пѣтни линии.

Искренъ, 12 Мартъ 1895 год.

София, Обгербвана Министру Общитѣ сгради, копие в. „Социалистъ“.

Ний, 120 души българи работници по линията, сме не платени. Претестираме за мѣсець половина. Търпимъ псувни отъ секционния полицейски стражаръ. Обстоятелствено пощата.

За 120 работници на Кривилакъ:

Матей Икономовъ.

Не само софийскитѣ господари — печатари сѣ неисправни платци къмъ работницитѣ си, но и прѣдприемачитѣ на държавата. На 120 души за мѣсець и половина не имъ се заплаща. Ами сѣ какво да се хранятъ тѣзи хора? Сѣ какво да подкрѣпятъ семействата си, когато тѣ всичко очакватъ отъ малката си надница? Но за това правителството малко иска да знае.

Не стига това, ами турили надъ работницитѣ разни грубияни стражари. Хемъ не имъ заплащатъ за хлѣбъ, хемъ ги и псуватъ още отъ горѣ. Зеръ и държавата мисли като господаритѣ, които я поддържатъ: нека работницитѣ строятъ железници, нека градятъ палати, нека правятъ всичко за другитѣ, а сами нека живѣятъ както намѣрятъ, онеправдани и оскърбявани.

Е, г. Маджаровъ, нали вий казвахте въ

— Да се простимъ.

И въздушевнитѣ революционери се нахвърлихъ въ пригърдитѣ си сѣ просълзени очи и треперящи устни.

— Мариани! — извика развълнувано Павелъ, като я улови за ржката — Мариани, прощавай! Ний тамъ, въ вѣчното царство на свѣтлината, тамъ въ небитието, ще видимъ постигнати нашитѣ мечти, тамъ, тамъ... А сега, да дадемъ примѣръ на потмеството, когато ще засвири втората тржба... Ний ще ги посрѣщимъ тогазъ прѣгърнати и братски ще ги прѣгърнемъ... Мариани, прощавай!...

— Храбри дѣца, вий най-много принасяте зарадъ свободата; вий припасите чистата си любовъ. Мариани, Павелъ! — рече стареца и въ прѣгърдитѣ му влюбенитѣ млади размѣнихъ първи и послѣдни цалувки.

Гръмънъ грѣмѣжъ. На всички забихъ силно сърдцата.

— Напрѣдъ другари! Vive la Commune! — извика единъ и първи на огънь сѣ огънь отговори.

— Vive la Commune! — викаше Павелъ въ едната ржка сѣ оржие, а сѣ другата под

Народното Събрание, че всички, и богатиятѣ и сиромаситѣ, сѣ работници. Вий, като сте министръ на общитѣ сгради и не сте се погрижали да се заплати на 120 души сиромаси, за колко мѣсеци не сте получили министерската си заплата и колко стражари сѣ ви напсували?

Вълнения въ Висшето училище.

Висшето училище отново се намира въ вълнение. При всичкото искрено желание на свѣтлия „демократъ“ Величковъ да искара отъ студентитѣ „патриоти“ отъ калѣта на „Свобода“, „подкрѣпители на правителството въ труднитѣ му задачи“, обаче немирнитѣ елементи „негоднитѣ“, „поведението на които е въ състояние да възмути всѣки патриотъ“, не искатъ да разбержтъ бащинскитѣ свѣти на своя министръ, ами туку вдигатъ шумъ. Студентитѣ не могатъ да разбержтъ отечество-спасителнитѣ планове на нашето „демократическо“ правителство, ала и нашитѣ „свободолюбци“, и нашитѣ професори не искатъ да разбержтъ тая проста мисль, че студентитѣ, и като граждани, и просто като хора, трѣбва да иматъ *извѣстни права*, трѣбва да се ползватъ отъ извѣстни *свободи*, сѣ каквито сѣ надарени западноевропейскитѣ университети. Нашето училище е младо — казалъ ректора Агура — и вий — думата е за студентитѣ — не можете да се ползвате сѣ такива права, сѣ каквито се ползватъ другаритѣ Ви на западъ. На тая младостъ на ректора ний ще отговоримъ, че „младостъта на училището“ ни най-малко може да оспори правото на тогава, който трѣбва да се ползува сѣ извѣстни свободи; напротивъ „младостъта на училището“ може да оспорва само правото на Агура и неговитѣ другари „ерровисти“, които ловатъ риба въ мѣтната вода, да бѣдѣтъ професори въ „младото училище“. Студентитѣ и въ най-младий и въ най-старий университети сѣ си пакъ студенти, ала нашитѣ „професори“ само въ една блаженна „Гарбалия“ могатъ да продаватъ скъпо своитѣ знания.

Но „младостъта на Висшето училище“ показва и друго. Създадено при единъ режимъ на безправията и своеволията, естествено то не можеше да даде никакви свободи и права на своитѣ слушатели. Реакцията, която наложи свои позоренъ печатъ на всички отрасли въ нашия животъ, не бѣше чужда и за В. училище. Тя искаше да въспита и нашата младежъ въ омиробеки духъ, що прѣсипваше обществената мисль въ продължение на осемъ многострадални за насъ години; тя искаше не люде на мисльта, а привърженици на народно-либералната шайка и за туй всичко съобрази сѣ своята мѣрка. Тя даде права на студентитѣ, които се равняватъ, ни по-вече, ни по-малко, освѣнъ на една квадратна или кубическа нула.

Всѣдствие това, борбата мѣжду студенти и „училищенъ правилникъ“ трѣбваше да бѣде естественъ плодъ. Но поради тежкитѣ политически условия и малката раздвиженностъ на умоветѣ систематически и по-сериозно тя се захваща наблизко до врѣмето, което съставлява гордостъ за студенчеството (18 Май.)

Извѣстни сѣ на българскитѣ читатели всички студентчески резолюции, въ които студентитѣ

пираше прѣзъ рамо Мариани, която издигаше на горѣ червеното знаме...

Куршумитѣ загърмѣхъ като градъ! Пайсетнѣ и топовната уста блѣвна цѣлъ вулканъ...

... И слѣдъ нѣколко минути слънчевитѣ луни грѣяхъ на раскѣсанитѣ мъченици, загинажи тѣй храбро и спокойно...

Тѣй падпахъ избити всичкитѣ герои...

Всѣка година, на тозъ паметенъ день, падъ туй мѣсто, папоено сѣ свѣта крѣвъ, се разнасятъ словата:

„Покойници, вий въ другъ свѣтъ минахте,

„Дѣ нѣма робство, а блѣска свобода;

„Вий братски се прѣгърнахте, легнахте,

„Процавайте тогава ни казахте —

„До втората тржба...“

„Покойници! Ваший духъ изпълва на-

[шитѣ гърди!

„Покойници, ще чуете вий скоро вто-

[рата тржба!“

Д. И. Поляновъ.

НА БАРИКАДИТЪ.

(Разказъ)

Продължение отъ брой 45.

Зачу се скърцание по дърветата и дѣскитѣ. Идѣше вѣткой.

— Vive la Commune! — извика ново-дошлии, младъ двадесетъ годишенъ момъкъ, като издигаше на горѣ шапката си. — Налѣ е днесъ редътъ.

Всичкитѣ сѣ разбити.

— Павле, — продума момичето, като протегаше ржката си къмъ него.

— Мариани, ти треперишъ! — рече момъка и ѣ стиснѣ ржката.

Надалечъ се дигаше шумъ. Вѣроятно войската се приближаваше. Всичкитѣ — герои на барикадата, борци за свободата — на брой, около 20 мъже и Мариани се готвѣхъ за бой. Павелъ взе знамето въ ржка. Въ отсрѣщната страна на дългата улица блѣснѣхъ щикове на слънчевитѣ зори. Всички се разшавахъ.

— Да се простимъ, другари! Дѣдо Жанъ, да се простимъ! Днесъ ще паднемъ, както тѣзъ — продума единъ и посочи на труповетѣ.

явно или скрито искат да извоюват за себе си известни права. Сегашните вълнения между студентите въ същност крият причините си пакъ въ това. Въпросътъ се касае тамъ: дали студентите иматъ правото да искатъ да не слушатъ единъ свой професоръ, когато се убѣдятъ, че той е или крайно безнравственъ, или крайно ретроградъ, или пъкъ крайно грубъ и пр. Студентите отъ II Юридич. Курсъ се оплакватъ отъ преподавателя си г. А. Каблешковъ, че билъ се оснасялъ много грубо къмъ тѣхъ и не искатъ да го слушатъ. Обаче мѣдруванията на нашите „учени“ до тамъ довеждатъ работата, щото вмѣсто да бѣде отстраненъ професора, били отстранени студентите. Цѣлъ II юридич. курсъ е закритъ.

Всички студенти се виждатъ обидени отъ това и съзиратъ въ рѣшението на профессорския съветъ едно накрънение на правата си. Отъ тукъ и оня шумъ между студентите, който още не е докаралъ въ спокойствие духовете. Борбата е започната и тя ще се свърши съ успѣхъ само при пълната солидарностъ на борящите се. Само смѣли, само рѣшителни, въодушевени човѣкъ може да бѣде борецъ за право и да се надява, че ще излѣзе побѣдителъ въ борбата. *Смѣлостъ, рѣшителностъ, въодушевление и солидарностъ* — това отличава всѣко студентство, което стои въ първите редове на беззащитния народъ.

Правата и свободите се извоюватъ съ борба и само съ борба; тѣ никому не сѣ били давани и нѣма да се даждъ наготово.

10/15

Разбойниците на правителството.

(Писмо отъ Дръново).

Позорътъ, който отдавна си лѣпна на мръсното чело днешното белгийско правителство съ още по „белгийския“ си шефъ Стоилова, дойде да се покаже нагледно прѣдъ Дръновските граждани-избиратели. Сцените, които днесъ се разыгривахъ надъ беззащитните избиратели, повикани да упражнятъ свещенните си, гарантирани отъ законите на страната, права, бѣха ужасни, гнусни, възмутителни! И можеше ли, и имаше ли пѣкой честенъ, справедливъ човѣкъ, да се не възмути, да се не трогне отъ това, което се извършваше прѣдъ очите му, отъ оня вандализъмъ, който се разыгриваше отъ страна на грубата полицейска властъ? — Не, не, хиляди пѣти не!.. Трѣбваше човѣкъ да бѣде слѣпъ, та да не вижда, глухъ — да не чува, подълъ до въ костите си, та да отрича всичко това, свидетели на което бѣха дръновските граждани... Но четете и вижте.

Знаете, че на 15 януарий т. г. бѣха назначени тукашните общински избори, които обаче, по причина на желанието на Дръновските бейлери-бегове — чорбаджии (а не както въ туй се обвиняватъ и намиратъ подъ полицейския надзоръ другарите ни Бойчиновъ и Ивановъ) не се състояха. Отъ тогава се изминаха повече отъ единъ и половина мѣсеца и изборите не се пазпачаваха, когато туй трѣбваше да стане или слѣдующата недѣля или най-късно сдѣдъ единъ мѣсець. Кои причини сѣ караха Стоилова да не назначава изборите по-скоро, намъ сѣ неизвѣстни; но въ всѣки случай то е станало, безъ съмнѣние, *по висши съображения*. Едвамъ завчера, въ четвъртъкъ, се разнесе, като грѣмотевица изъ Дръново новината, че за въ недѣля, за днесъ, сѣ назначени изборите — значи, гражданите научаваха отъ прѣди три дни опрѣдѣления денъ, въ когото се свикватъ за избирание общински съветници. Защо толкова късно се съобщаваше тази повинна, която съставлява голѣма важностъ за дръновските граждани, когато спорѣдъ закона, това трѣбваше да стане 10 дена по-рано, намъ сѣщо тъй е неизвѣстно — безъ съмнѣние, пакъ *по висши съображения*! Както и да е за днесъ бѣха назначени изборите, тѣ трѣбваше да се състоятъ и гражданите трѣбваше да се приготвятъ, макаръ и времето за това да бѣше кратко. Тѣ се още пѣ-какси се надѣваха, при всичките противорѣчиви доказателства, че въ тия избори ще вѣе нѣкакъвъ по-свободенъ и по-законенъ вѣтъръ, че властите сѣ увѣрени въ справедливите ис-

капия на болшинството и, вслѣдствие на това, не ще се допустятъ никакво беззаконие, че прѣминалите сцени поне сега не ще се повторятъ, че стамболовщината попе за Дръново е изчезнала отъ политическия хоризонтъ; но горчиво се излѣгаха, както много други другадѣ, така и тѣ въ надѣждите си. Стамболовщината си сѣ върлува; бившите стамболовисти сега сѣ силните тукъ на дѣня — най-видни консерватори-чорбаджии, вслѣдствие на което тѣхните крила сѣ голѣми, а тѣхния полѣти-широкъ, безкраенъ!... Сцените, които се разыгриваха на 22 януарий т. г. въ Търново, Бѣла-Слатина, Ломъ, Шуменъ и т. н. се почти повториха тукъ, съ тази разлика само, че въ сравнение съ тѣхъ бѣха въ по-малки размѣри; но за Дръновци тѣ бѣха чудо сѣбни, каквито никога не сѣ запомнили!...

Тази сутрина часа въ 9 прѣдседателя на бюрото г. Иванчо Мариновъ (Търновски адвокатъ отъ пасмината на Гайдова) откри изборите съ нѣколко встъпителни думи, че избора щѣ да бѣде свободенъ и законенъ. Прочете въ същото врѣме и нѣколко члена отъ Избирателния законъ. Обяви, че трѣбваше да се избератъ четирма допълнителни члена за бюрото. Нѣкои отъ гражданите прѣдлагаха да се избератъ отъ двѣте фракции по двама. Другаря Бойчиновъ прѣдлагаше да се избератъ тия членове отъ болшинството и, освѣтѣ тѣхъ, нѣколко граждани, които да контролиратъ самото бюро. На туй, обаче, прѣдседателятъ не се съгласи. Почна се избиранието на допълнителните членове, както е въ закона, по явно гласоподавание. Отъ страна на болшинството, които сѣ били за кандидатурата на Бойчинова се прѣдложи учителя В. Генчовъ. Болшинството вика „добъръ“, меншеството протестира. Г-нъ прѣдседателя забѣлзва както Генчову така и на другите учители, че *имъ се забранявало съ окръжно да взематъ участие въ избори*, на което Генчовъ му отговорилъ каквото трѣбаше. (Белгинецъ прѣдседателъ да ли е толкова невѣжъ да не знае, че това окръжно на Т. Управителъ, за което спомѣнува, е беззаконно, чисто полицейско, че никой законъ не задължава учителя да слуша противозаконните распорѣждания? И като невѣжъ и като ордие на престѣпническото Стоилово правителство; както нему тъй и на нѣкои други негови съподвижници, съподвижниците на когото сѣ искали да отбѣлжватъ въ протокола, че имало 6—7 души учители, които ще гласуватъ — Срамъ!). Генчовъ не се прие. Прѣдложи се другаря ни М. Ивановъ, когото издигнаха на рѣцѣ. Прие се отъ прѣдседателя и той зае мѣстото си; но не за дълго обаче. Меншеството протестира, прѣдседателя уважава неговото искание и Ивановъ *грабнатъ отъ единъ стражаръ, се намери надолу изъ стѣблата*. Меншеството прѣдлага отъ своя страна Кося Минчевъ. Не се приема отъ другата фракция, която прѣдлага Ст. Владковъ. Прѣдседателя го приема и Владковъ заема мѣстото си. Въ туй врѣме меншеството иска на сила да прокара своя човѣкъ. Ставатъ малки сблъсквания. Прѣдседателятъ праща една записка до началника и изведнѣжъ... О, ужасъ! Петъ — шестъ души стражари на коне, съ извадени пашки начело съ околийския началникъ се спускатъ върху избирателите. Настава ужасна паника. Участвата на Търновските избиратели се испрѣчва отпрѣдъ имъ съ всичките си грозотии. Околийския началникъ Бурмовъ, като че ли бѣше Наполеонъ при Аустерлицъ! Добъръ блюстителъ на законите! Блъскания, наранявания, арестувания... Гражданите отстъпватъ. Стражарите съ конетѣ върху имъ. Забраха отъ всички страни болшинството граждани и ги истикаха отъ избирателното мѣсто. На едната страна до двора на имаше граждани които рѣкоплѣщеха на полицейската постѣпка и викаха: „Да живѣй белгийщината!“

(Слѣдва).

Печатарите работници.

Руссенските работници печатари не се забавиха да послѣдватъ примѣра на другите градове и да се сдружатъ.

Ето телеграмата, съ която ни се съобщава за това:

Руссе, 7 Мартъ 1895 г.

София, Прѣдседателю Печатарския Синдикатъ Барчеву, копие в. „Социалистъ“.

Днесъ ний Руссенските работници печатари, въ второ пѣно събрание, слѣдъ като изслушахме синдикалния агитаторъ *Сумпуровъ*, въ интереса на общото работническо дѣло и въ силата на *необходимостта* се присъединяваме къмъ другарите си въ цѣла България, като основахме клонъ на Централния Синдикатъ, който всѣцѣло ще се придържа о устава. Прочее да живѣе работническото съзнание!

Руссенските работници печатари.

Вѣрно: Агитаторъ Сумпуровъ.

Синдиката се състои отъ 43 души, българи, евреи, цигани и турци.

Но пъкъ и руссенските господари не искатъ да паднатъ по-долу отъ софийските си братя по експлоатация надъ работническия трудъ. Туку що се съставилъ работнически синдикатъ, и господарите захванали съ всички нечестни сръдства да се стараятъ да го растурятъ.

Ето какво казва за това една телеграма отъ Руссе:

Руссе, 11 Мартъ 1895 г.

София, Прѣдседателю Печатарския Работнически Синдикатъ Барчеву.

Печатарите господари дѣйствуватъ за растурянieto на нашия синдикатъ, като отстраняватъ погървите работници. Работниците весели и солидарностъ голѣма. Моля отговори.

Прѣдседателъ Божановъ.

Ще се уплашатъ ли обаче руссенските печатари работници отъ насилията на господарите? Това могатъ да направятъ само не съзнателни работници, които не сѣ разбрали още, че на господарите не е въ интереса щото работниците да бѣдатъ сила. А тая сила се създава отъ сговорността. Длъжностъ е на ония работници, които сѣ разбрали общите си интереси, да насърчаватъ и да учатъ по малодушните и несъзнателните си другари какъ да се защищаватъ.

Какво прави студа.

Отъ нѣколко мѣсеца, та може да се каже отъ самото начало на зимата, въ западна Европа се е стисналъ единъ хубавъ студъ, какъто хората не помнятъ да е билъ скоро. Не стига туй, гдѣто се спиратъ съобщенията на много мѣста, гдѣто снѣга е падналъ въ изобилие, ами се спира живота на много човѣшки същества. Постоянно вѣстниците ни донасятъ новини отъ този характеръ. Прѣди единъ мѣсець въ фр. вѣстници сръбцахме, че въ сръдъ улицата въ Парижъ намѣрили една заранъ озмбени нѣколко нещастни трупове. Почти около същото врѣме въ улиците на Лондонъ намѣрили сѣщо тъй нѣколко безчувствени тѣла. Единични случаи, колкото искате.

Това сѣ жертви станали въ очите на публиката, прѣдъ краката на мипувачите. А многото сѣ въ къщи, гдѣто вѣстникарите, съ нѣкои изключения, не проникватъ. Само масовите жертви въ такъвъ случай имъ обръща вниманието. Прѣди нѣколко дена, напр., въ Италия, въ едно село на околностите на Римъ, състояще се отъ около 100—150 къщи, ето какво се е случило: добитъка измрълъ, хората изгорили всичкото си гориво, свършили всичката си храна и захванали по единъ, по петъ да напушатъ земния рай. Цѣлото село грозило смъртъ отъ студъ и гладъ, ако да не сѣ притекли на помощъ, които спасила само по-малката частъ отъ жителите.

Такива случаи всѣки денъ ставатъ въ различни мѣста и въ разни размѣри, по рѣдко

ще чуеш да говорят за тях в буржуазната класа. Ако се случи да стане дума, те го отдават на природната стихия. Ами защо ли тая стихия не прави тѣмъ пакости, защо ли до сега не е умрѣлъ нито единъ богатъ отъ студъ? — Задачата е много лѣсна и нѣма защо да се спира човѣкъ върху нея.

Студа прави зло, ама само на работниците, на неимеющите, на гладните, голите. Сѣга засипва полетата и не може нищо да работи; студа спира почнатите здания, канали, пътища, мостове и пр.; то затваря вратите на много работилници. И по този начинъ хиляди рѣцѣ каменодѣлци, бояджии, стругари, дограмаджии, дюлгери, дървари, копачи и пр. оставатъ празни безъ никакъв запасъ било отъ гориво, било отъ храна. Истощени отъ беспорния трудъ прѣзъ лѣтото и другото работно врѣме, тѣхните слаби тѣла не могатъ да прѣнесатъ сегашния студъ; ето защо ги виждаме да умиратъ на всѣкъдѣ: и по улиците и по покривите.

Таквазъ е днешната буржуазна управил.

Новко.

Работнически инспекторъ.

— „Маршъ отъ тука! така ли се влиза въ министерска къща?“ е крѣскала жената на министра К. Величкова г-жа Димитрова, когато перачката ѝ Анна Кацарова е отишла да си търси парите, които отъ Ноември още не ѝ сж заплатени; хемъ те не сж повече, ами само 3 гр. и 30 пари!

Вече нѣма защо да се чуди в. *Прогресъ* за причините на стачките: — безъ съмнѣние отъ такова честно исплащане.

Ама и г-жа Величкова чувствава, че е вече станала голѣма кокона Нали? туку така работника не може да се вѣстива предъ нея, а камо ли да си получи 3-тѣ нещастни грошлета.

— Наши хора, нека ядѣт. Нѣкой си Н. М. получавалъ ежедневно по 2 л. 80 ст. за да слѣди да ли има социалисти между пернишките въглекопачи. Шпионинъ! Зеръ и това и работа, споредъ принципѣтъ на г. М. Маджаровъ.

„Увеличете заплатата на брата ми П. А. (и наистина заплатата се увеличила на 2 л. 60 ст.), а работника Б. Коевъ да се отстрани, защото е социалистъ“ е заповѣдалъ наскоро единъ горгорбашия надъ пернишката мина.

Умразни социалисти работници! Чудесно умѣятъ да „запалватъ свѣщитѣ“, които правителството „гаси“. . . трѣбва да се отстраняватъ.

— Двама работници, които сж работили при Софийския жител Ст. Ваневъ сж пратили едно опровержение до „Промисл. Тѣрг. Вѣстникъ“ на това, което майсторѣтъ имъ е писалъ въ 9 брой на сѣщия вѣстникъ по поводъ на едно антрефиле въ в. *Социалистъ*. Но опровержението види се, не се е приело отъ редакцията на „Т. П. В.“ Работ. Стоичко М. Приговъ и Ив. П. Пришовъ питатъ Ст. Ванева: защо вика да му прегледатъ смѣтката другихора, а не самите работници, които сж работили при него? Не е ли вѣрно, че всѣка недѣля имъ е отбивалъ по 4 л. наемъ за машината си? Не е ли вѣрно, че имъ е оставилъ едни панталони срѣщу смѣтката имъ за 27 л., когато те не струватъ повече отъ 7 лева? Да ли работн. сж грабители, че си искали изработените пари, или той, че си позволилъ да взема отъ жилището имъ и тѣхните дрѣхи — това се доказало въ І-й полицейски участъкъ.

Употрѣбени пощенски марки.

Пощенските марки, догдѣто не сж употребени, служатъ за разни прѣписки по пощата; но и употребени, те не губятъ своето значение. Въ единия случай те служатъ на кореспонденцията и размѣната, — въ втория, те сж предметъ на колекции за албуми, но и въ двата случая те сж единъ цѣненъ материалъ.

Употрѣбените марки прѣдставляватъ голѣмъ интересъ било по държавата, въ която се употребяватъ, било по епохата, която прѣдставляватъ. Марката на нѣкоя малка и отдалечена страна, на нѣкоя несъществуваща държава или провинция, на нѣкое отдалечено време и до скоросъ дѣйствуваща, — такава марка се пази, като драгоценность. Извѣстно е отъ вѣстниците до какви баснословни цѣни достига по нѣкога една такава марка.

Отговоренъ-Редакторъ А. Ив. Гюзелевъ.

У насъ напр. особено се търсятъ марки, издадени слѣдъ освобождението и отъ румелийско време.

Въ България има стотина събирачи на марки, които ги прѣпродаватъ на специални прѣкупвачи, а тия послѣдните ги изнасятъ въ странство съ голѣми печалби.

Така, интересѣтъ когото прѣдставляватъ марки те поради своето историческо значение, остави единъ изворъ за доходи на малките събирачи, и за експлоатация — на голѣмите.

Но всѣки доходенъ источникъ може да стане благотворенъ споредъ цѣльта, на който служи. На капиталистѣтъ, той служи за да може още повече да печели безъ трудъ, да богатѣе и тлѣстѣе, а на общественния дѣятелъ — за да може да си помага въ своята дѣятелность.

За насъ, социалистите, употребените марки могатъ да станатъ полѣзни, както е въ втория случай!

Обикновенните събирачи събиратъ марки те за своите частни дѣла, а ний така сжщо можемъ да ги събираме, за да ги оползотворяваме за нашата пропаганда.

Нека, прочее, се възползуваме!

Мнозина сж отъ нашите другари, които водятъ малка или голѣма кореспонденция и презъ рѣцѣте на които минава извѣстно количество марки, но малцина сж пѣкъ, които ги събиратъ. Било, че малкото марки отъ собствени писма не си струва трудъ да се събиратъ или, че не се обръща на тяхъ никакво внимание. По тоя начинъ се унищожаватъ, губятъ ползата си, голѣми количества употребени пощенски марки, които би изпълнили едно добро назначение въ касата на партията.

При мисълта обаче, че марки те могатъ да ни бждатъ полезни, предишното невнимание къмъ тяхъ се губи. За всѣки отъ нашите другари ще бжде едно приятно задължение да откъсва марки те отъ получаваните писма и да ги туря на страна, като знае, че ще иматъ благородното назначение да послужатъ на социалистическата пропаганда.

И така, ний, нѣколцина души членове на партията ний, каимъ другарите си врѣдъ изъ България да прибиратъ употребените пощенски марки, като се наемаме да ги събираме въ едно и да извършваме останалото. За всичко ще се държи точна смѣтка, за да се знаятъ благоприятните резултати отъ едно такова дѣло.

За улеснение въ експедицията, събраните марки, ако сж малко могатъ да се испращатъ педно съ другите писма, въ единъ пликъ въ администрацията на *Социалистъ* по указаний адресъ; или ако сж много, събраните марки на недѣли или мѣсець, отъ другарите въ една мѣстность, могатъ да се испращатъ въ особенни пликове.

Всичко може да се испраща чрезъ редакцията на *Социалистъ* за А. Иванчовъ.

ИЗЪ ВСѢКИДНЕВНИЯ ЖИВОТЪ.

— Военни прелести. Прѣзъ 1888 год. войника Н. П. отъ село Гарванъ, Силистренско, (8 полкъ, III дружина, 9 рота) е бивалъ толкова много и често истезаванъ отъ своите зловещи командири Чолаковъ, мл. ун. офицеръ, щото билъ най-послѣ принуденъ да избѣга, но по негово пещастие нemoжалъ да излѣзе отъ казармата, и се скрилъ въ тавана, гдѣто престолялъ цѣли три дена въ най-голѣмите студове. Най-послѣ рѣшилъ да слѣзи и се хвърли въ наоидния се близо транъ или да се самоубие. Като почналъ да слиза отъ тавана, повеже билъ слѣрвенъ отъ студъ и гладъ, не билъ въ състояние да се държи, отървава се и пада безъ да можалъ да се исправи. Прѣзъ нощта отиватъ други солдати, взематъ му шинела и други дрѣхи и съобщаватъ, занисатъ го въ казармата полумъртавъ почти, насрѣватъ му тѣлото, слѣдъ малко подуватъ му се

краката. Занисатъ го въ болницата и цѣли 9 мѣсеца лѣжава и пай-послѣ безъ крака отъ болницата се връща и го уволняватъ като неспособенъ.

Войникѣтъ Н. П. се расхожда изъ селото си безъ крака, не милъ пе драгъ, младъ, 27 годишенъ. Но убицата му останалъ ненаказанъ, защото ималъ арка въ единъ воененъ тогавашенъ правителственъ партизанинъ. Така военната защитава отечеството. Военната защитава кесията на богатите и властѣта на тираниите и притѣснителите.

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Панагюрище. К. Ц. Получено. Ще се помѣсти.
Търново. И. В. Ако ги испратите до редакцията, вѣка кой да ги продава; отнесете се до другото
Нанси. Милкингъ Пратете критиката за „Денъ“ Не е нищо написано по предметната статия. Послѣдния материалъ полученъ
Чирпанъ. Г. П. Много метерпалъ за вѣстника ний пречи за помѣстванieto.

ОБЯВЛЕНИЯ.

Излѣзе отъ печатъ отъ 25-та до 30-та книжка отъ:

„МЪРТВИТЕ СИБИРСКИ ПОЛЕТА“

Свършенъ романъ отъ Викторъ Фалкъ, изъ животѣтъ на нихилистите. Всѣки петъ книжки струватъ единъ левъ. Намира се у И. К. Балабановъ въ Хасково и въ Софийските книжарници.

1—10—3

СКОРО ЩЕ ИЗЛѢЗЕ отъ печатъ брошурата „София Перовска“ (Биографически очеркъ), съ прѣдговоръ отъ гражданката М. Х. Иванова. Книгата е 2 1/2 коли, струва 25 стот. Поржчки да се испращатъ до Иванъ Владовъ, Търново.

ИЗЛЕЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ 35 училищни пѣсни на 1, 2, 3 и 4 гласа, наредени за долните класове на гимназиите, педагогическите училища и горний курсъ на основните училища. Отъ А. А. Стояновъ въ Шуменъ Цѣна 6 стотинки.

3—9—5

НОВА КНИГА

Излѣзе отъ печатъ: Християнството прѣдъ сѣда на социализма. Отъ П. Лопсова. Стр. 112. Цѣна лева 1-20. Испраща се по пощата безъ прибавление на пощенски разноси. На г. г. книжарите се прави 5% отстъпъ. На работническите клубове и дружества се испраща безплатно по поискване. На подписавши се абонати се испраща само по прѣдплатитѣ, поради малкото количество екземпляри, съ които располагатъ издателите.

Продава се у слѣдующите книжари:

Казанлъкъ, у издателя Г. И. Пенковъ и С-ие. София, Пенчо В. Спасовъ. Айтосъ, П. С. Овчаровъ. Варна, В. Вожиловъ. Бургасъ, книжаръ. Велчевъ. Пловдивъ, книжар. „Пчела“ Разградъ, К. В. Попчевъ и С-ие и С. Икономовъ. Шуменъ, Ил. Р. Бѣсковъ. Търново, Н. П. Недѣлковичъ. Габрово, Хр. Харалаковъ. Ст. Загора, К. Кожухаровъ. Видинъ, Д. Мирчевъ. Свищовъ, Т. Козаровъ. Русчукъ, книжар. в. „Сигналъ“. Силистра, Бр. Анчеви. Сливенъ, Василь Дринковъ (шивачъ). Хасково, Ст. Калрадковъ. Чирпанъ, Дончо Х. Таневъ. Кюстендилъ, В. Д. Поборникъ.

Отъ книжар. на Г. И. Пенковъ и С-ие
2—11—2

Даватъ се подъ наемъ ТЕАТРАЛНИ КОСТЮМИ И ПЕРУКИ

Споразумение ул. „Драгалевска“ № 12.

Печатница „Напрѣдъкъ“ — София.